

Meedoen voor iedereen in de gemeente Waalre

Gewoon waar het kan, speciaal als het nodig is

Januari 2018

Inhoud

Bladzijde

1	Wat is Inclusie?	3
2	VN verdrag voor de rechten van mensen met een beperking	3
3	Inclusief beleid gemeente Waalre	3
4	In kaart brengen van de huidige situatie	4
5	Uitkomsten Quick Scan Inclusief Beleid	4
5.1	Bewustwording	4
5.2	Toegankelijkheid	5
5.2.1	Fysieke toegankelijkheid	5
5.2.2	Sociale toegankelijkheid en informatievoorziening	6
5.3	Beleidsvorming	6
5.4	Participatie	7
5.5	Veiligheid	7
5.5.1	Fysieke veiligheid	7
5.6	Wet Maatschappelijke Ondersteuning	8
5.7	Vervoer	8
5.8	Activiteiten en medische diensten	9
5.9	Jeugd	9
5.9.1	Jeugdbeleid	10
5.10	Onderwijs	10
5.11	Arbeid	10
6	De route naar een inclusieve samenleving in Waalre	11

1 Wat is inclusie?

Inclusie is de situatie waarin niemand obstakels ervaart om mee te kunnen doen aan de samenleving. Elke bewoner ongeacht leeftijd, afkomst, sociale klasse of beperking moet kunnen deelnemen aan de samenleving.

De gemeente Waalre heeft inclusie hoog in het vaandel staan.

Iedereen doet mee, maar iedereen moet ook *mee kunnen* doen. Meedoen en erbij horen is niet altijd voor iedereen vanzelfsprekend. Soms werpt de samenleving drempels op voor mensen om mee te doen. Soms hebben mensen te maken met beperkingen waardoor meedoen voor hen niet zo vanzelfsprekend is.

Het College voor de rechten van de mens definieert mensen met een beperking als volgt: 'personen met langdurige fysieke, mentale, intellectuele of zintuiglijke beperkingen die hen in wisselwerking met diverse drempels kunnen beletten volledig, effectief en op voet van gelijkheid met anderen te participeren in de samenleving.'

De gemeente Waalre zet in op inclusief beleid, maar wil ook weten in hoeverre haar beleid voldoet aan het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking en hoe zij inclusie verder kan inbedden in haar gemeentelijke organisatie én in de samenleving.

2 VN verdrag voor de rechten van mensen met een beperking

Op 14 juli 2016 is het VN verdrag voor rechten van mensen met een beperking geratificeerd. Het verdrag legt vast dat beginselen als gelijkheid, waardigheid, autonomie, zelfstandigheid, toegankelijkheid en inclusie doorslaggevend zijn voor mensen met beperkingen in het genieten van hun burgerrechten.

Agenda 22 is een voorloper van dit verdrag en bevat een opdracht aan overheden.

De essentie was en is:

- De gemeente werkt voor alle inwoners
- De gemeente werkt samen met belangenorganisaties van mensen met een beperking

Gemeenten zijn nu aan zet om een lokaal plan te maken over hoe zij de inclusieve samenleving vorm willen geven. Landen die het VN Verdrag hebben geratificeerd hoeven niet alles in één keer op orde te hebben. Belangrijk is wel dat zij laten zien dat er gewerkt wordt aan het plan. Het is ook geen verantwoordelijkheid van de gemeente alleen. Een inclusieve samenleving is een taak van ons allemaal.

3 Inclusief beleid gemeente Waalre

De gemeente Waalre is een mensvriendelijke gemeente, haar basisprincipe is dat alle mensen mee kunnen doen, waarbij zij zoveel mogelijk uitgaat van de zelfredzaamheid en eigen kracht van inwoners. Gewoon waar kan, maar speciaal als dat nodig is.

Daarnaast hanteert de gemeente in haar beleid de volgende uitgangspunten:

- *Positieve gezondheid*

Gezondheid is het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.

In deze definitie van gezondheid wordt de veerkracht van mensen meegewogen.

- *Participatie*

Het welzijn van de inwoners wordt niet meer exclusief gezien als een gemeentelijke taak, maar is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van burgers, professionals, maatschappelijke organisaties, ondernemers, verenigingen en overheid. Er wordt mét burgers gepraat, in plaats van óver burgers.

- *Innovatieve netwerkgemeente*

De gemeente Waalre heeft een verbindende en faciliterende rol, waarbij initiatieven meer komen van burgers, professionals en bedrijven. Nieuwe inzichten en kennis worden opgehaald en gedeeld om dit vervolgens te vertalen naar de gebruiker.

De doelstellingen van het VN-verdrag sluiten aan bij de visie van de gemeente Waalre. Om inclusie goed in te bedden, wil de gemeente eerst een beeld krijgen van haar eigen beleid en uitvoering in het licht van het VN-verdrag.

Het (verder) ontwikkelen van inclusief beleid krijgt een plaats binnen het lokaal gezondheidsbeleid, het jeugdbeleid en de omgevingswet waarbinnen concrete doelstellingen geformuleerd zullen worden.

4 In kaart brengen van de huidige situatie

Om de huidige situatie in kaart te brengen is gebruik gemaakt van de Quick Scan Inclusief Beleid ontwikkeld door Stichting Zet¹. In deze Quick Scan zijn de artikelen uit het VN verdrag vertaald naar concrete vragen over gemeentelijk beleid. Er is ook een relatie gelegd naar de drie transitie, Wmo, Jeugd en Participatie.

De Quick Scan Inclusief Beleid is besproken en ingevuld door drie groepen:

- Beleidsmedewerkers gemeente Waalre 30 oktober 2017
- Maatschappelijke organisaties 27 november 2017
- Participatieraad en seniorenverenigingen 11 januari 2018

De beleidsmedewerkers van de afdeling Sociale Ontwikkeling (inclusief het CMD), Burgerzaken, Ruimtelijke Ordening, Openbare Ruimte, Vergunningen, Handhaving en Communicatie namen deel aan de workshop.

Van de maatschappelijke organisaties waren aanwezig MEE, Seniorenraad, GOW Welzijnswerk, RSZK en Zuidzorg.

Voor de belangenbehartiging voor mensen met een beperking namen de Participatieraad en de seniorenverenigingen deel.

5 Uitkomsten Quick Scan Inclusief Beleid

De Quick Scan is opgebouwd uit de thema's Bewustwording, Toegankelijkheid, Beleidsvorming, Participatie, Veiligheid, Wmo, Vervoer, Activiteiten en medische diensten, Jeugd, Onderwijs en Arbeid.

5.1 Bewustwording

Aandacht voor inclusief beleid begint met bewustwording over het VN verdrag bij beleidsmedewerkers, organisaties en burgers. Uit de gesprekken met de beleidsadviseurs blijkt dat er zeker aandacht is voor mensen met een beperking maar verbeteringen zijn nog mogelijk en nodig.

De visie van de gemeente op deelname van mensen met een beperking is te vinden in *Persoonlijk en dichtbij, een visie op Meedoen in de Samenleving*² en in de nota *Lokaal Gezondheidsbeleid 2014-2017*.

De visie wordt uitgedragen bij de keukentafelgesprekken waar gewerkt wordt met de zelfredzaamheidsmatrix³.

Het Centrum Maatschappelijke Deelname informeert regelmatig de inwoners en organisaties over de toegang en ondersteuning van het CMD.

In de communicatie uitingen laat de gemeente onvoldoende de diversiteit van de samenleving zien. In Waalre wonen 500-800 laaggeletterden⁴. Hier is geen aangepast communicatiemateriaal voor beschikbaar. Het PlusTeam kan bij anderstalige inwoners gebruik maken van een tolk.

De wereld digitaliseert steeds verder en sneller. Niet iedereen is digitaal vaardig of kan deze ontwikkelingen bijhouden. Persoonlijk contact blijft belangrijk.

Ook op scholen is aandacht voor diversiteit wenselijk. Dit valt onder de wet Passend Onderwijs.

¹ Zet adviseert overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties op het gebied van leefbaarheid, participatie, toegankelijkheid en zelfredzaamheid.

² Visiedocument samenwerkende gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen, Son & Breugel & Waalre april 2012

³ De Zelfredzaamheidsmatrix beoordeelt aan de hand van elf domeinen van het dagelijks leven de mate van zelfredzaamheid

⁴ Bron: stichting lezen en schrijven mei 2016

Aandachtspunten

- Geef informatie over de diversiteit van aandoeningen als het gaat over mensen met een beperking en adviseer hoe daar mee om te gaan. Neem hierin mee de niet zichtbare aandoeningen zoals Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH), Licht Verstandelijke Beperkingen (LVB), autistische stoornissen, mensen met psychische problemen en verwarde personen.
- Blijf de adviesraden en organisaties die belangen behartigen van inwoners betrekken bij het vaststellen van de visie op deelname van mensen met een beperking.
- Ontwikkel diversiteit in communicatiemiddelen zodat mensen met een beperking bereikt worden.
- Neem in de subsidievoorwaarden op dat verenigingsaccommodaties en activiteiten toegankelijk moeten zijn voor mensen met een beperking. Laat dit toetsen door mensen met een beperking.
- Train receptie-, balie- en gemeente contact- medewerkers, de buitengewoon opsporingsambtenaren en politie in het herkennen en omgaan met mensen met een beperking (personen met dementie, mensen met een licht verstandelijke beperking, laaggeletterden, mensen met zintuiglijke beperkingen, mensen met psychische problemen en verwarde personen).
- Vroegsignalering van problematiek bij mensen met een beperking is belangrijk. Investeer daar in.

5.2 Toegankelijkheid

5.2.1 Fysieke toegankelijkheid

In het kader van de fysieke toegankelijkheid is het Bouwbesluit ⁵ een belangrijk hulpmiddel. Het Bouwbesluit bevat een verzameling voorschriften waaraan bouwwerken moeten voldoen. Bij openbare gebouwen volgt de gemeente het Bouwbesluit en de lokale bouwverordening. De nieuwbouw Het Huis van Waalre, de Brede school Aalst en Kindcentrum De Wilderen zijn goed toegankelijk voor volwassenen en kinderen met een beperking. Hierbij zijn de richtlijnen uit het handboek toegankelijkheid voor gebouwen gehanteerd. Bij de bouw van Het Huis van Waalre heeft de gemeente de Participatieraad nauw betrokken. De adviezen van ervaringsdeskundigen met een beperking zijn bij de realisering van de bouw meegenomen.

Voor aanbieders van goederen en diensten in de private sector, zoals horecagelegenheden, winkels, (sport)verenigingen, vervoersbedrijven en het Waalres museum, is er een wettelijke verplichting⁶ om geleidelijk te zorgen voor de algemene toegankelijkheid voor mensen met een beperking. Het gaat hierbij om aanpassingen in de fysieke omgeving, vervoer, informatie, en communicatie. Alleen als er sprake is van onevenredige belasting geldt deze verplichting niet. Ook zijn zij verplicht om hulphonden toe te laten.

Obstakels vormen een groot probleem. Zo leveren reclameborden van winkels, vuilnisbakken en fietsen en auto's in het voetgangersgebied hindernissen op voor mensen met een motorische- of visuele beperking.

Er is onvoldoende inzicht in de toegankelijkheid van voorzieningen binnen de gemeente (gemeentelijke voorzieningen, gezondheidsvoorzieningen, speel- en sportvoorzieningen, scholen, toeristische attracties en de infrastructuur). De laatste inventarisatie vond in 2007 plaats.

⁵ Bouwbesluit 2012. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet gaat het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) het huidige Bouwbesluit vervangen.

⁶ Besluit algemene toegankelijkheid voor personen met een handicap of chronische ziekte juni 2017

Aandachtspunten

- Attendeer ondernemers en verenigingen op de toegankelijkheid van de locatie en accommodatie voor mensen met een beperking. Geef adviezen voor verbeteringen.
- Maak inwoners bewust van belemmeringen op trottoirs die hinderlijk zijn voor mensen met een beperking.
- Neem meldingen van inwoners over onvoldoende toegankelijkheid van gebouwen, scholen en winkels serieus en betrek de melder bij het zoeken naar een oplossing.
- Inventariseer de toegankelijkheid van de voorzieningen in Waalre samen met mensen met een beperking.

5.2.2 Sociale toegankelijkheid en informatievoorziening

Toegankelijkheid gaat verder dan het weghalen van drempels. Inclusie vraagt ook om een andere houding en mentaliteit, om respect en begrip. Het gaat er ook om hoe mensen met een beperking worden bejegend en om goede informatie over voorzieningen en mogelijkheden voor participatie. In de dienstverleningsnota van de gemeente Waalre zijn deze omgangsvormen benoemd. Formulieren en brieven van de gemeente bevatten nog regelmatig moeilijke taal en vakjargon. De top 10 taken website is een hele verbetering van de gemeentelijke online dienstverlening. Op de website zit een voorleesfunctie en het lettertype is in grootte aan te passen. Brieven en informatie op de website zijn deels in het Engels beschikbaar. De website van de gemeente Waalre voldoet aan de webrichtlijnen. Mensen met een beperking én de belangenorganisaties laten weten dat het lastig is om het antwoord te vinden op de vraag *wie doet wat* in Waalre?

Aandachtspunten

- Laat brieven en formulieren lezen door collegae van een andere vak afdeling en door mensen met een beperking zelf.
- Maak informatie over voorzieningen in Waalre zichtbaar en toegankelijk voor iedereen. Een sociale kaart helpt hierbij.

5.3 Beleidsvorming

Via de GGD monitoren verzamelt de gemeente Waalre informatie over de samenstelling van de inwoners. Deze informatie is niet voldoende uitgesplitst naar de diverse beperkingen. Er is geen compleet beeld. De gemeente betreft lokale vertegenwoordigers van mensen met een beperking bij haar beleid: de Participatieraad, de adviesraad leerlingenvervoer, de Seniorenraad, de Kring KBO, seniorenvoorlichters, het consumentenplatform Taxbus, de adviesvangers Jeugd⁷. Ook is er een samenwerking met diverse regio gemeenten zoals Metropool Regio Eindhoven, Veldhoven, Dommelvallei +. Intern zien we steeds meer samenwerking tussen de afdelingen Veiligheid, Handhaving met het CMD en PlusTeam. Openbare ruimte en Sociale Ontwikkeling werken samen bij de innovatie van slimme mobiliteitsoplossingen. Ruimtelijke Ontwikkeling vraagt inhoudelijke expertise bij team Sociale Ontwikkeling over woonvormen voor mensen met dementie.

Aandachtspunten

- Verzamel gegevens van mensen met een beperking zodat er een overzicht is van de omvang van de diverse doelgroepen.
- Stimuleer het integraal werken binnen het ambtelijk apparaat.
- Maak meer gebruik van de deskundigheid van gemeenten in de regio.
- Stimuleer de samenwerking tussen netwerkpartners: zorgaanbieders, MEE, welzijnsinstelling, 1ste lijn, onderwijs e.a.
- Zorg voor opvolging van onderzoeken en enquêtes bij inwoners. Laat weten/zien wat er met de uitkomsten gebeurt.
- Praat meer mét mensen met een beperking dan over mensen met een beperking.

⁷ Dit zijn jongeren die zelf jeugdhulp ontvangen

5.4 Participatie

De gemeente Waalre stimuleert verenigingen en netwerken om zich open te stellen voor mensen met een beperking. De verenigingencontactfunctionaris ondersteunt en faciliteert hierbij.

De gemeente neemt deel aan het Dementie Vriendelijk Netwerk Brabant. Stimuleren en faciliteren dat mensen met dementie mee kunnen blijven doen aan de samenleving is onderdeel van dit project. Ook hier streven we naar inclusiviteit en als dat niet meer mogelijk is bieden we maatwerk aan. Met de laagdrempelige dagopvangprojecten voor mensen met dementie of voor mensen met een ander ziektebeeld waarvoor dagopvang nodig is, ook om de mantelzorger te ontlasten.

Voorbeelden van activiteiten met een inclusief karakter zijn:

- Waalre in Beweging: samen koffie drinken en bewegen elke tweede zondag van de maand bij een plaatselijke horecaondernemer voor mensen met een beperking en hun familie.
- Het Alzheimer café Valkenswaard/Waalre voor iedereen toegankelijk die meer wil weten over dementie
- Meedoen sport- en spel en creatieve activiteiten samen met broertjes en zusjes voor kinderen die speciaal onderwijs volgen, georganiseerd door ouders
- Goed voor Mekaar Waalre, mensen met een beperking worden gestimuleerd zelf vrijwilligers werk te doen
- Activiteiten voor senioren georganiseerd door de Seniorenverenigingen, de Zonnebloem
- Huiskamer ontmoeting Het Laar
- De Inloper, ontmoeting voor mensen met psychische problemen in het gemeenschapshuis
- Kwiek beweegroute, hieraan nemen ook mensen met een beperking deel
- Wandelen in de wijk, hieraan nemen ook mensen met een beperking deel

Aandachtspunten

- Blijf werken aan de bewustwording bij verenigingen en netwerken om zich open te stellen voor mensen met een beperking. Organiseer deskundigheidsbevordering over het omgaan met mensen met een beperking bij (sport)verenigingen, horeca- en winkel personeel.
- Organiseer samen met gemeente en netwerkpartners informatiebijeenkomsten voor belangstellenden over actuele thema's die de participatie van de inwoners bevorderen.

5.5 Veiligheid

5.5.1 Fysieke veiligheid

De gemeente houdt bij de ontwikkeling en aanpassing van de infrastructuur rekening met de veiligheid van iedereen. Als het gaat over bestaande lokale situaties dan zijn er diverse voorbeelden waar de veiligheid niet goed is. Wijk Duin en Ven heeft geen trottoirs. Voetgangers lopen op de weg wat gevaarlijke situaties oplevert. In de Voldijn liggen op de Kwiek route veel stoeptegels los. Zie ook het rapport Waalre op weg⁸.

Steeds meer mensen met een beperking wonen thuis. Hoe gaat de brandweer daar mee om bij een calamiteit? Bijvoorbeeld bij uitval van een traplift.

De ontruiming van Het Huis van Waalre loopt via de Bedrijfshulpverlening. De brandweer weet hoe ze moet handelen bij calamiteiten.

Aandachtspunten

- Verbeter, indien (budgettair) haalbaar, bij werkzaamheden aan de infrastructuur in de wijken meteen de bestaande knelpunten.
- Attendeer de brandweer te trainen hoe om te gaan bij calamiteiten met mensen met een beperking die nog thuis wonen.

⁸ Uitgave Gehandicaptenplatform Waalre 2008

5.6 Wet Maatschappelijke Ondersteuning

In het kader van de Wmo beschikt de gemeente Waalre over het Centrum voor Maatschappelijke Deelname. Hier kunnen inwoners terecht met vragen over wonen, welzijn, zorg, participatie en inkomensondersteuning. Per situatie wordt bekeken wat er zelf gedaan kan worden (eigen kracht), wat de omgeving kan doen (gezin, familie, netwerk vrienden) of welke voorziening (collectief of individueel) bijdraagt aan een oplossing van het probleem. Pas bij multi problematiek kan er opgeschaald worden naar het PlusTeam⁹.

Uit de cliënt ervaringsonderzoeken van de afgelopen jaren blijkt dat de bekendheid van het CMD toeneemt bij de inwoners. Inwoners raadplegen vaak eerst de huisarts bij problemen. Daar waar inwoners op eigen kracht en met het eigen netwerk al een oplossing gevonden hebben is inzet van het CMD uiteraard niet nodig.

Aandachtspunten

- Blijf stelselmatig over het CMD en de werkwijze informeren. Stel hiervoor een communicatieplan op.
- Stem duidelijk met partners af wanneer een verwijzing naar het CMD wenselijk c.q. noodzakelijk is.
- Train de CMD consulenten om te kunnen adviseren in het veld over de speciale aanpak van mensen met een beperking met name over aandoeningen die minder in beeld zijn zoals Licht Verstandelijke Beperkingen (LVB) en psychische problematiek (GGZ).

5.7 Vervoer

Bij het vervoer is het uitgangspunt normaal wat kan en speciaal wat nodig is uitermate belangrijk voor de keuzes die gemaakt gaan worden nu en in de toekomst. De gemeente Waalre neemt deel in MRE verband aan het project Slimme Mobiliteitsoplossingen. De pilot met de Voldijn pas¹⁰ is onderdeel van dit project.

De toegankelijkheid van het openbaar vervoer wordt door veel mensen met een beperking als knelpunt ervaren.

De gemeente speelt een actieve rol in het toegankelijk maken van het openbaar vervoer, zowel in de fysieke inrichting van de openbare ruimte als overleg met de vervoersmaatschappijen in regioverband. In Waalre is de toegankelijkheid van de Buurtbus aangepast zodat ook rolstoelgebruikers mee kunnen reizen. CMD consulenten kunnen het collectief vraagafhankelijk vervoer (taxibus) indiceren als de loopafstand minder dan 400 meter is en de reisbehoefte en frequentie niet anders is op te lossen. Team Goed voor Mekaar Waalre matcht vraag en aanbod met de inzet van vrijwillige vervoersdiensten naar (para)medische afspraken. Afdeling Openbare Ruimte inventariseert bij de inwoners naar de wensen en behoeften bij de herinrichting van de Eindhovenseweg en de Traverse door Waalre ¹¹. Samen met de seniorenverenigingen organiseert de gemeente op 13 maart 2018 een informatiebijeenkomst over de vervoersmogelijkheden in Waalre.

Bij het leerlingenvervoer bieden we begeleiding aan om zelfstandig te leren reizen naar en van school met de fiets of met het openbaar vervoer¹². We vinden het belangrijk dat kinderen hierdoor zelfstandiger worden en meer zelfvertrouwen krijgen.

⁹ PlusTeam: Samenwerkingsverband tussen de gemeenten Geldrop-Mierlo en Waalre, team met specialistische ondersteuning

¹⁰ 190 inwoners van de Voldijn kunnen met de Voldijnpas reizen buiten de rijtijden van de Buurtbus

¹¹ Onderzoek naar openbaar vervoer in Waalre december 2017

¹² Project MEE op weg

Aandachtspunten

- Geef meer bekendheid over de Buurtbus en een duidelijke route uitleg.
- Het vervoer van de toekomst gaat er anders uitzien. De ontwikkelingen gaan snel. Communiceer hierover met de inwoners.
- Kom met een oplossing voor de aansluiting vanuit het huisadres naar de dichtstbijzijnde halte voor mensen die deze afstand niet zelf kunnen overbruggen.

5.8 Activiteiten en medische diensten

De gemeente moet garant staan voor het beschikbaar zijn van doeltreffende medische zorg voor mensen met een beperking. Met de inkoop van Wmo en Jeugdzorg biedt de gemeente de cliënt keuzevrijheid door breed te contracteren.

De Zorgverzekeringswet en de Wet Langdurige Zorg valt buiten het aandachtsveld van de gemeente. De gemeente biedt de mogelijkheid voor mensen in de bijzondere bijstand om in aanmerking te komen voor een kortingsregeling bij een aantal zorgverzekeraars. Voor mensen met een minimum inkomen is er een tegemoetkoming van de eigen bijdrage van het CAK.

Met het project Goed voor Mekaar Waalre stimuleert de gemeente de inzet van informele zorg ook bij mensen met een beperking. Mensen met een beperking kunnen op het platform Goed voor Mekaar Waalre ook zelf hulp aanbieden aan anderen binnen hun eigen mogelijkheden. Een voorbeeld hiervan is het uitvoeren van een gastvrouw functie in de ontmoetingsruimte van 't Laar.

De gemeente Waalre is betrokken bij een onderzoek van ZonMw over hulp bij jongeren met een licht verstandelijke beperking ter voorkoming van (financiële) problemen, uitbuiting, misbruik e.d.

Aandachtspunten

- Stimuleer het doen van vrijwilligerswerk door mensen met een beperking.
- Faciliteer burgerinitiatieven op het gebied van respijtzorg.
- Zorg voor stelsmatige communicatie over het platform GoedvoormekaarWaalre.
- Betreft jeugdigen met een Licht Verstandelijke Beperking (LVB) én hun netwerk bij het jeugdbeleid voor LVG jongeren.

5.9 Jeugd

Het Centrum voor Maatschappelijke Deelname speelt een grote rol als het gaat om contacten met jongeren met een beperking en hun ouders. Per kind en gezin wordt besproken wat de hulpvraag is en welke gewenste doelen er zijn. Er wordt gekeken welke mogelijkheden het kind en gezin zelf heeft en wat de omgeving kan bijdragen. Het CMD onderhoudt contacten met de leefgebieden waar jongeren vaak komen zoals scholen, kinderopvang en verenigingen. De jongerenwerker signaleert ook vragen of problemen bij jongeren op straat en sluit dit kort met het CMD.

Vanuit de visie van het CMD is het doel om dichtbij, liefst in de eigen gemeente, het kind met een beperking mee te laten doen aan activiteiten die aansluiten bij zijn of haar interesses. In 2017 is de werkgroep MEEDOEN opgericht, bestaande uit ouders van kinderen met een beperking, een kinderfysiotherapeut en een activiteitenbegeleidster. De gemeente faciliteert deze werkgroep o.a. door contacten te leggen met verenigingen om te komen tot een passend aanbod voor deze kinderen liefst in bestaande groepen van kinderen zonder een beperking.

Als er specialistische hulp nodig is verwijst het CMD door naar het PlusTeam. Bij het bereiken van de achttienjarige leeftijd is er aandacht voor het continueren van benodigde hulp en ondersteuning. De raad heeft in 2018 budget beschikbaar gesteld om preventieve activiteiten voor jongeren te kunnen financieren.

Aandachtspunten

- Preventie bij jeugd is belangrijk. Zorg dat er voldoende laagdrempelige toegang is tot voorliggende voorzieningen. Dit kan duurdere zorg voorkomen.

5.9.1 Jeugdbeleid

In de Lokale Educatieve Jeugd Agenda (LEJA) staat het preventief jeugdbeleid en onderwijs beschreven. Hierin is expliciet aandacht voor jeugdigen met een beperking. De LEJA is een gezamenlijk beleidsstuk van partners die in het voorliggend veld met jeugd werken in de gemeente Waalre: het onderwijs, de GGD, Zuidzorg, jeugd- en jongerenwerk en de kinderopvang organisaties. In 2018 wordt het jeugdbeleid geactualiseerd. Het is de bedoeling de jongerenparticipatie te realiseren via de zogenaamde adviesvangers. Deze adviesvangers zijn ingeschakeld door de 21 gemeenten van Zuidoost-Brabant via Zorgbelang. Adviesvangers zijn jongeren die zelf ook jeugdhulp hebben. Input voor het jeugdbeleid zijn ook de Jeugdmonitor van de GGD en de jaarlijkse cliënt ervaringsonderzoeken jeugdhulp. De jeugdreclassering werkt samen met het PlusTeam.

Aandachtspunten

- Betrek de jeugdigen zelf bij het opstellen van het jeugdbeleid.
- Verbeter de samenwerking tussen PlusTeam, jeugdreclassering, ouders en het onderwijs.

5.10 Onderwijs

In het kader van Passend Onderwijs wordt er zoveel mogelijk geprobeerd om kinderen met een beperking met het reguliere onderwijs mee te laten doen. Dit is niet alleen in belang van kinderen met een beperking maar leert leerlingen zonder beperking om te gaan met leeftijdgenoten met een beperking. Waar nodig wordt maatwerk geleverd.

Kinderen die naar het speciaal onderwijs gaan biedt de gemeente een leertraject aan om zelfstandig te leren met de fiets of het Openbaar Vervoer naar en van school te reizen.

De gemeente Waalre heeft op dit moment geen thuiszitters.

Bij de nieuwbouw van de Brede Scholen in Aalst en Waalre is rekening gehouden met de toegankelijkheid voor leerlingen, leerkrachten en bezoekers met een beperking.

Aanbeveling voor de regering

- Neem in de onderwijswetgeving een duidelijke definitie op van inclusief onderwijs die strookt met het VN verdrag handicap en het Kinderrechtenverdrag en hanteer inclusief onderwijs als uitgangspunt voor het onderwijsbeleid.

5.11 Arbeid

Mensen met een beperking hebben recht op werk, net als ieder ander. Hieronder valt het recht op een toegankelijke werkomgeving en goede arbeidsomstandigheden. Bovendien draagt het hebben van werk bij aan het daadwerkelijke participeren in de samenleving. De gemeente heeft de opdracht mensen met arbeidsvermogen te ondersteunen. De gemeente Waalre stimuleert werkgevers arbeidsplaatsen beschikbaar te stellen voor mensen met een beperking door de regionale samenwerking in de arbeidsregio Zuidoost Brabant "04werkt".

Waalre is deelnemer aan de Gemeenschappelijke regeling werkvoorzieningsschap regio Eindhoven (GRWRE/ Ergon). Hierin participeren 5 gemeenten. Binnen deze structuur is het Participatiebedrijf opgericht om de taken voortvloeiend uit de Participatiewet vorm te geven en beschikbaar te maken voor inwoners met arbeidsvermogen. Hieronder valt alles wat te maken heeft met werk of het behouden daarvan. De overgang van school naar werk blijkt vaak moeilijk. Veel jongeren weten niet of ze aan

een werkgever moeten vertellen dat ze een beperking hebben. En als ze het wel doen, blijkt dat werkgevers het vaak niet aandurven hen in dienst te nemen. Succes hangt vaak af van werkgevers die hun nek durven uit te steken. Dit geldt voor jongeren die van praktijkscholen en voorgezet speciaal onderwijs komen, maar ook voor jongeren die van het mbo of hoger onderwijs komen. Schoolverlaters van het Praktijk Onderwijs (Pro) / Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) worden in onze regio direct opgevangen bij het Participatiebedrijf en bemiddeld naar werk. De gemeente Waalre voert binnen de arbeidsmarktregio een uniform Social Return on Investment (SROI) beleid gebaseerd op de Prestatieladder Socialer Ondernemen certificering (PSO certificering). Hiermee borgen we niet alleen social return bij losse opdrachten, maar in de hele keten. In het gemeentelijk personeelsbeleid van Waalre is niet expliciet beleid opgenomen over het in dienst nemen en houden van personeel met een beperking. De gemeente vervult geen voorbeeldfunctie ten aanzien van de wettelijk gestelde eisen over het percentage werknemers met een beperking. Wanneer medewerkers van de gemeente belast zijn met zorgtaken, werkt de gemeente mee aan het vinden van een passende combinatie tussen werk en privé.

Aandachtspunt

- Stel een plan van aanpak op dat ervoor moet zorgen dat meer mensen met een beperking bij de gemeente Waalre in dienst komen.

6 De route naar een inclusieve samenleving in Waalre

Op basis van de inventarisatie blijkt dat er in de gemeente Waalre al hard gewerkt wordt aan een inclusieve samenleving maar dat er nog zeker aandachtspunten en verbeteringen mogelijk zijn. We kunnen laten zien, zoals ook gevraagd wordt in het VN verdrag, dat we werken aan een inclusieve samenleving. Dit willen we ook graag doen samen met ervaringsdeskundigen.

Op het terrein van inclusief beleid is het vaak zoeken naar een goede balans. Aan de ene kant willen we bereiken dat iedereen mee kan doen maar de vraag is of het wel kan en mogelijk is dat iedereen, overall, aan mee kan doen. Ons uitgangspunt is: gewoon waar het kan, speciaal waar nodig is. Er is ook bij mensen met een beperking een diversiteit aan mensen en wensen. Het is maatwerk om de juiste passende oplossing te vinden.

In 2018 wordt er een nieuwe nota Lokaal Gezondheidsbeleid opgesteld. Ook de Lokale Educatieve Agenda wordt in 2018 geactualiseerd. In beide beleidsnota's zal er expliciet aandacht zijn voor inclusief beleid. De aanbevelingen van dit rapport worden daarin meegenomen. Ook de Omgevingswet biedt mogelijkheden om inclusief beleid op te nemen. Bij de prioritering van het plan van aanpak van deze beleidsnotities zal de gemeenteraad betrokken worden. Het college van B&W en het MT toetsen alle beleidsnota 's gemeentebreed op inclusiviteit.

Inclusief beleid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van burgers, professionals, maatschappelijke organisaties, verenigingen en de landelijke en lokale overheid. Samen hierin optrekken leidt tot de beste resultaten. Al deze partijen zullen betrokken worden bij het opstellen van de beleidsnotities. We praten vooral mét mensen met een beperking als het gaat over inclusief beleid.

Het College voor de Rechten van de Mens is toezichthouder op de implementatie van het verdrag. Jaarlijks publiceert het een rapportage met de stand van zaken en aanbevelingen voor de regering op het gebied van de naleving van het verdrag. Deze rapportages en aanbevelingen zijn belangrijke input voor het opstellen en bijsturen van het gemeentelijk inclusief beleid in Waalre.